

KINH ĐẠI CA DIẾP VẤN ĐẠI BẢO TÍCH CHÁNH PHÁP

QUYỂN II

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp-ba:

–Nếu các vị Bồ-tát đạt đầy đủ ba mươi hai pháp này thì gọi là Bồ-tát.

Tôn giả Ca-diếp bạch:

–Những gì là ba mươi hai pháp?

–Đó là làm lợi ích cho tất cả chúng sinh, tạo chủng tử của Trí Nhất thiết trí, chẳng kể sang hèn đều khiến được trí tuệ, vì tất cả chúng sinh luôn khởi tâm khiêm tốn, lìa ngã, chân thật thương tưởng, ý chẳng thoái lui, đối với bạn tốt bạn xấu tâm đều bình đẳng, dầu đã đạt đến Niết-bàn vẫn giữ niệm ái ngữ, trước phải thăm hỏi, thương xót nhận lãnh gánh nặng, luôn khởi tâm bi đối với các chúng sinh, thường cầu pháp diệu tâm không nhàm mỏi, nghe pháp không thấy đủ, thường thức tỉnh đối với lỗi của mình, chẳng nói chỗ sai phạm của người, đủ các oai nghi, luôn phát đại tâm, tu các nghiệp thù thắng, chẳng cầu quả báo, sinh được giới đức, nên diệt các pháp luân hồi, làm cho đạo tâm của các hữu tình tăng tiến, tất cả căn lành đều được tích tập hành trì, tuy hành nhẫn nhục vẫn luôn tinh tấn, như nhập vào định vô sắc, tạo trí tuệ phương tiện, khéo biết Tổng trì, khéo ứng dụng hành trì bốn nhiếp pháp, đối với phạm giới hay trì giới tâm từ chẳng phân biệt, thường ở chỗ núi rừng, thích hỏi giáo pháp sâu xa, chán lìa các thứ sở hữu của thế gian, ưa thích quả đức của pháp vô vi, xuất thế, hành hóa chánh Đại thừa, xa lìa Tiểu thừa, rời bỏ bạn ác gần gũi bạn lành. Đối với bốn tâm vô lượng và năm thần thông thấy đều thông đạt, đã làm thanh tịnh phần vô tri, như thật nương vào thầy, chẳng chấp nơi tà, chánh, phát tâm Bồ-đề thuần nhất không xen tạp. Nay Tôn giả Ca-diếp! Nếu đạt đầy đủ ba mươi

hai pháp như vậy thì gọi là Bồ-tát. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Lợi ích các chúng sinh
Nhằm hành hạnh thanh tịnh
Khiến sinh Nhất thiết trí
Chẳng lựa chọn sang hèn.
Đồng nhập tuệ Như Lai
Chân thật thương chúng sinh
Tâm ý chẳng thoái chuyển
Bạn lành và bạn ác.
Với họ quán bình đẳng
Dầu đã đạt Niết-bàn
Trước ái ngữ thăm hỏi
Thương xót nhận gánh nặng.
Và các chúng sinh kia
Chẳng đoạn tâm đại bi
Cầu pháp tâm không khổ
Nghe nghĩa thường không đủ.
Luôn xét lỗi tự thân
Chẳng khinh chê kẻ phạm
Tu đủ các oai nghi
Mà khởi hạnh Đại thừa.
Chẳng mong cầu quả báo
Đã trì các giới đức
Đoạn diệt nẻo luân hồi
Khiến các hữu tình kia.
Xa hại, tăng tâm đạo
Nhẫn nhục nhóm căn lành
Tinh tấn tu các hạnh
Như nhập định vô sắc.
Các phương tiện trí tuệ
Tổng trì mà khéo hiểu
Bốn nhiếp luôn thọ, hành*

*Thương đều hạng trì, phạm.
Thường ở chỗ rừng vắng
Luôn thích nghe pháp mầu
Nhàm lìa nơi thế gian
Mến kính quả Vô thượng.
Xa lìa Thừa Thanh văn
Mà tu hạnh Đại thừa
Lìa bỏ bạn xấu ác
Thân gần nơi bạn lành.
Năm thông bốn vô lượng
Trí tuệ thấy thông đạt
Thanh tịnh dứt vô tri
Chẳng chấp vào tà chánh.
Nương nơi thầy chân thật
Thuần nhất không hành tạp
Phật dạy quán pháp hành
Trước phát tâm Bồ-đề.
Với ba hai pháp này
Thiện Thệ đã giảng giải
Bồ-tát hành đầy đủ
Được vị cam lồ Phật.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp-ba:

–Ta vì Bồ-tát nói pháp thí dụ, khiến cho tri kiến của họ đạt được phước đức của Bồ-tát.

Tôn giả Ca-diếp bạch:

–Nghĩa ấy như thế nào?

–Này Tôn giả Ca-diếp! Ví như đại địa, tất cả chúng sinh đều nương vào đó mà tăng trưởng, nhưng đại địa chẳng mong cầu, chẳng ưa mến các chúng sinh ấy. Bồ-tát cũng như vậy, từ lúc mới phát tâm thẳng đến đạo tràng, thành tựu Bồ-đề, trong thời gian đó luôn hành hóa nối tiếp để cứu độ chúng sinh, không tham ái, không mong cầu. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

Ví như đại địa

*Cùng các chúng sinh
Nương dựa, tăng trưởng
Với chúng sinh kia.
Không cầu, không mến
Bồ-tát cũng vậy
Từ mới phát tâm
Cho đến đạo tràng.
Thành Vô Thượng Giác
Hành độ hữu tình
Không cầu, không mến
Không oán không thân.
Bình đẳng thấu nhận
Khiến được Bồ-đề.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp-ba:

– Ví như nước, tất cả rừng cây, cỏ thuốc đều được thấm nhuần lợi ích nhưng đối với rừng cây, cỏ thuốc kia, nước không mến ưa, không mong cầu. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, vì tâm từ thanh tịnh, nên từ bi trùm khắp tất cả chúng sinh, đều khiến tăng trưởng tất cả pháp thiện nhưng không có sự mến chuộng, mong cầu. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Vì như thủy giới
Tất cả thấm lợi
Cỏ thuốc rừng cây
Khiến được sinh trưởng.
Không mến, không cầu
Bồ-tát cũng vậy
Vì tâm từ tịnh
Trùm khắp hữu tình.
Lần lượt thấm nhuần
Căn lành tăng trưởng
Phá lực ma lớn
Đắc Bồ-đề Phật.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như lửa làm chín tất cả quả hạt lúa đậu, nhưng không có ái chuộng, mong cầu đối với chúng. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, dùng đại trí tuệ thành thực tất cả mầm thiện của chúng sinh. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như hỏa giới
Thành thực tất cả
Hạt giống ngũ cốc
Mà hỏa giới kia.
Đối với hạt giống
Không cầu, không mến
Bồ-tát cũng vậy
Dùng lửa trí tuệ.
Thành thực tất cả
Mầm thiện chúng sinh
Bồ-tát đối chúng
Không cầu, không mến.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như gió đầy khắp tất cả cõi Phật. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, khéo dùng phương tiện hiện bày khắp tất cả, khiến chúng sinh hiểu được pháp Phật. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như phong giới
Tùy năng lực mình
Hiện khắp cõi Phật
Các chúng Bồ-tát.
Cũng lại như vậy
Dùng phương tiện thiện
Vì đệ tử Phật
Nói pháp tối thượng.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như ma oán thống lãnh bốn quân binh, chư Thiên nơi cõi Đục không thể hàng phục chúng. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng

vậy, khi đạt được tâm ý thanh tịnh thì tất cả chúng ma không thể làm mê loạn. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như ma oán
Lĩnh bốn quân binh
Chư Thiên dục giới
Không thể hàng phục.
Bồ-tát cũng vậy
Được ý thanh tịnh
Tất cả chúng ma
Không thể mê loạn.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như trăng sáng, tăng trưởng dần dần cho đến tròn đầy. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, đem tâm không cấu nhiễm để cầu tất cả pháp, cho đến viên mãn. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như trăng sáng
Tăng trưởng dần dần
Thẳng đến tròn đầy
Bồ-tát cũng vậy.
Đem tâm không nhiễm
Cầu tu căn lành
Dần dần tăng tiến
Pháp thiện viên mãn.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như khi mặt trời mọc, phóng ra ánh sáng rực rỡ, chiếu khắp thế gian, không vật nào là không được chiếu sáng. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, phóng ra ánh sáng trí tuệ chiếu khắp chúng sinh khiến thấy đều mở bày tỏ ngộ. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Như mặt trời mọc
Chiếu khắp thế gian
Tất cả cảnh vật
Đều được chiếu sáng.
Bồ-tát cũng vậy*

*Phóng trí tuệ sáng
Chiếu các hữu tình
Thấy đều thông hiểu.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như sư tử là vua của muôn thú, có oai lực lớn, đi đến bất cứ nơi nào cũng chẳng kinh sợ. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, an trụ nơi giới đức, đa văn nên đi đến bất cứ nơi nào cũng chẳng kinh sợ. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Vua thú sư tử
Oai lực dũng mãnh
Đi đến chỗ nào
Tâm không sợ hãi.
Bồ-tát cũng vậy
An trụ đa văn
Trí tuệ trì giới
Đối với thế gian
Những chỗ đi đến
Lìa mọi sợ hãi.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như voi quý có uy lực lớn, gánh vác tất cả vật nặng mà không có sự mệt nhọc. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, gánh vác các khổ nơi năm uẩn của tất cả chúng sinh mà chẳng thấy khổ nhọc. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như voi quý
Có uy lực lớn
Thân mang vật nặng
Mà chẳng mệt nhọc.
Bồ-tát cũng vậy
Gánh vác chúng sinh
Các khổ năm uẩn
Cũng không khó nhọc.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như hoa sen, sinh ra và lớn lên trong nước bùn lầy mà chẳng bị cấu nhiễm. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, tuy sinh trong thế gian nhưng trọn chẳng đắm theo tạp nhiễm của thế gian. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như hoa sen
Sinh ra trong nước
Bùn lầy như ướ
Mà chẳng thể nhiễm.
Bồ-tát cũng vậy
Dầu sinh thế gian
Có nhiều tạp nhiễm
Mà không hề vướng.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như có người tìm mọi phương tiện chặt cây, nhưng chẳng chặt gốc nên thời gian sau, cây mọc lên lại. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, dùng sức nơi phương tiện đoạn trừ phiền não, nhưng chẳng đoạn trừ mầm giống, dùng thiện căn của đại bi sinh lại trong ba cõi. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như có người
Dùng các phương tiện
Để chặt thân cây
Chẳng chặt gốc rễ.
Thời gian sau đó
Đất lại mọc cây
Bồ-tát cũng vậy
Khéo dùng phương tiện.
Đoạn trừ phiền não
Chẳng đoạn hạt giống
Vì hành đại bi
Sinh lại ba cõi.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như những dòng nước ở các phương đều chảy vào biển cả,

đồng mang vị mặn. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, có được bao nhiêu căn lành với vô số lợi ích đều hồi hướng về quả Bồ-đề, cùng với Niết-bàn đồng hướng về một vị. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như tất cả
Nước các suối sông
Đều vào biển lớn
Đồng một vị mặn.
Bồ-tát cũng vậy
Hiện có tất cả
Lợi ích căn lành
Hồi hướng Bồ-đề.
Và nẻo chân tế
Đồng quy một vị.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như chư Thiên trời Đao-lợi và trời Tứ-thiên-vương đều an trú trên núi Diêu Cao. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, được Nhất thiết trí, tu các pháp thiện, đều an trú nơi tâm đại Bồ-đề. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Như Tứ Thiên vương
Và chúng Đế thích
Đều cùng an trú
Trên núi Diêu Cao.
Bồ-tát cũng vậy
Vì Nhất thiết trí
Tu các pháp thiện
An trú Bồ-đề.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như vị quốc vương muốn thực hiện việc vua phải nhờ vào các tể tướng quân thần. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, muốn làm Phật sự phải dùng phương tiện trí tuệ. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như quốc vương
Muốn làm việc vua
Phải nhờ trăm quan
Mà được thành tựu.
Bồ-tát cũng vậy
Muốn làm Phật sự
Nhờ tuệ phương tiện
Quyết định thành tựu.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như lúc trời quang tạnh, không có mây mù, ắt không có tướng tuôn mưa. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, ít nghe, trí kém, thì đối với các hữu trợn không có tướng thuyết pháp. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như hư không
Tạnh sáng không mây
Nơi thế gian đó
Quyết chắc không mưa.
Bồ-tát cũng vậy
Ít nghe trí kém
Đối với hữu tình
Không tướng thuyết pháp.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như nơi hư không nổi lên sấm chớp, mây mù, ắt có mưa ngọt tươi mát lúa mạ. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, ở trong thế gian nổi lên mây đại từ bi, tuôn xuống mưa pháp diệu, làm thành thực chúng sinh. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như hư không
Mây sấm chớp nổi
Ắt giáng mưa lành
Thành thực lúa mạ.
Bồ-tát cũng vậy
Che khắp mây từ*

Tuôn trận mưa pháp

Thành thực hữu tình.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như Chuyển luân Thánh vương đi đến đâu đều có bảy báu đi theo. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, có bảy giác chi luôn đi theo mình. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

Ví như thế gian

Chuyển luân Thánh vương

Đều có bảy báu

Luôn đi theo vua.

Bồ-tát cũng vậy.

Có bảy giác chi

Cùng với Bồ-tát

Đến bất cứ đâu.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như ngọc báu ma-ni đem lại nhiều sự giàu sang, giá trị gấp trăm ngàn lần sự giàu sang của 400 đồng tiền vàng. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, có được nhiều sự giàu sang gấp trăm ngàn lần giá trị nơi sự giàu sang của Thanh văn, Duyên giác. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

Ví như ngọc ma-ni

Đem lại nhiều giàu sang

Bốn trăm đồng tiền vàng

Trăm ngàn lần chẳng kịp.

Bồ-tát cũng như vậy

Giàu sang nhiều gấp bội

Bích Chi và Thanh văn

Trăm ngàn cũng khó sánh.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như chư Thiên trời Đao-lợi, dù ở trong rừng xen tạp, đều thọ dụng sự giàu sang bình đẳng không hai. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, như trụ nơi tâm thanh tịnh, vì tất cả chúng sinh đưa

ra phương tiện ngay thẳng, bình đẳng không hai. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như trời Đao-lợi
Trụ rừng xen tạp kia
Thọ dụng mọi giàu sang
Đều bình đẳng không hai.
Bồ-tát cũng như vậy
Trụ vào tâm thanh tịnh
Ngay thẳng vì quần sinh
Phương tiện cũng không hai*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như có người thông thạo về chú thuật, biết rõ thuốc độc, nên tất cả các thứ thuốc độc đều không thể làm hại. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, đủ đại trí tuệ, khéo tu hành theo phương tiện, nên tất cả phiền não không thể hại được. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như người thế gian
Biết rõ thuốc, chú thuật
Tất cả các độc được
Không thể tổn hại được.
Bồ-tát cũng như vậy
Đầy đủ tuệ phương tiện
Tất cả độc phiền não
Không thể làm tổn hại.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như đất phân nhiều, màu mỡ trong thế gian có thể sinh ra cây mía lớn, ngọt. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, tuy ở trong đất phân phiền não nhưng có thể sinh ra Nhất Thiết Chứng Trí. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như đất nhiều phân
Mọc lên nhiều mía ngọt
Màu mỡ nhiều hơn thường*

*Bồ-tát dựa phiên nã
Sinh ra Nhất thiết trí
Nghĩa ấy cũng như vậy.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như có người chẳng học võ nghệ, nếu cầm cây gậy đầu có thể biết được cách múa võ. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, trước đó chưa nghe giáo pháp, trí thức còn ít, nếu hiện bày trí kiến làm thế nào phân biệt được tà chánh.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như người thợ nung, muốn nung đồ gốm phải dùng nhiều lửa. Nay Tôn giả Ca-diếp! Bồ-tát cũng vậy, muốn giúp cho chúng sinh ngu tối phát khởi trí tuệ phải dùng ngọn lửa trí pháp của Phật. Nay Tôn giả Ca-diếp! Thế nên chánh pháp Đại Bảo Tích ấy khiến các Bồ-tát tu học, thọ trì được pháp hạnh giải thoát.

Tôn giả Ca-diếp bạch Phật:

– Bồ-tát thọ trì như thế nào để thấy pháp hạnh đúng đắn?

– Nay Tôn giả Ca-diếp! Như tự quán thân là vô ngã, vô nhân, vô chúng sinh, vô thọ mạng, không tên gọi, không tướng, vì không có hành quán. Nay Tôn giả Ca-diếp! Nói như thế gọi là chánh quán các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Hãy quán sát các pháp trong hình ảnh một cách chân chánh. Ca-diếp, những gì là các pháp trong hình ảnh? Như chánh quán về sắc, quán sắc là vô thường, cũng chẳng phải là vô thường. Như vậy, thọ tướng hành thức, thường cùng với vô thường, không định, không phải là không định. Nay Tôn giả Ca-diếp! Như vậy gọi là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Như thật quán sát các pháp trong hình ảnh, như quán sát địa giới thường và vô thường, không định, không phải là không định. Như vậy, thủy, hỏa, phong, không, thức giới cũng như vậy, không định, không phải là không định. Nay Tôn giả Ca-diếp! Đây gọi là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Đối với nhãn xứ, quán sát tánh

thường, vô thường, không định, không phải là không định. Nhĩ tử thiệt thân ý xứ, quán tánh thường, vô thường, không định, không phải là không định. Nay Tôn giả Ca-diếp! Đây gọi là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Định này là một pháp, bất định này là hai pháp. Nếu đó là hai pháp, thì ở trong sắc này chẳng thấy chẳng trụ, vì không sâu kín, không phân biệt, cũng không hình tướng. Nay Tôn giả Ca-diếp! Đây gọi là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Ngã kiến là một pháp, vô ngã là hai pháp. Nếu đó là hai pháp thì ở trong sắc này chẳng thấy, chẳng trụ, không vi tế, không nhận thức, cũng không hình tướng. Nay Tôn giả Ca-diếp! Đây gọi là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Tâm chân thật là một pháp, tâm chẳng chân thật là hai pháp. Ca-diếp, chỗ trụ của hai pháp này là vô tâm, vô giác, vô ý, vô thức. Nay Tôn giả Ca-diếp! Đây gọi là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Thiện bất thiện, thế gian xuất thế gian, có tội không tội, hữu lậu vô lậu, hữu vi vô vi, có phiền não không có phiền não, tất cả pháp như vậy. Nay Ca-diếp! Pháp sinh này là một, pháp diệt này là hai. Nếu trong hai pháp không có sự tập hợp, không có sự tan rã thì không thể cầu được. Nay Ca-diếp! Đây gọi là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Pháp có này là một, pháp không này là hai. Nếu hai pháp ấy ở trong sắc đây, chẳng thấy, chẳng trụ, không vi tế, không nhận thức, cũng không hình tướng. Nay Ca-diếp! Đây gọi là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Luân hồi ấy là một pháp, Niết-bàn ấy là hai pháp. Nếu đó là hai pháp thì ở trong sắc này chẳng thấy, chẳng trụ, không vi tế, không nhận thức. Nay Ca-diếp! Đây gọi là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Ta nói với các ông: Duyên vô minh sinh ra hành, duyên hành sinh ra thức, duyên thức sinh ra danh sắc, duyên danh sắc sinh ra sáu nhập, duyên sáu nhập sinh ra xúc,

duyên xúc sinh ra thọ, duyên thọ sinh ra ái, duyên ái sinh ra thủ, duyên thủ sinh hữu, duyên hữu sinh ra lão tử, duyên lão tử sinh ra ưu bi khổ não. Nay Ca-diếp! Như vậy là tập hợp một khổ uẩn lớn. Nếu vô minh diệt thì hành diệt, hành diệt thì thức diệt, thức diệt thì danh sắc diệt, danh sắc diệt thì sáu nhập diệt, sáu nhập diệt thì xúc diệt, xúc diệt thì thọ diệt, thọ diệt thì ái diệt, ái diệt thì thủ diệt, thủ diệt thì hữu diệt, hữu diệt thì sinh diệt, sinh diệt thì lão tử diệt, lão tử diệt thì ưu bi khổ não diệt. Như vậy là cả khổ uẩn lớn diệt. Nay Ca-diếp! Nếu dùng trí quán sát thì minh và vô minh bình đẳng không có hai tướng. Nay Ca-diếp! Đây là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Quán như vậy với hành thì hành diệt, quán như vậy với thức thì thức diệt, quán như vậy với danh sắc thì danh sắc diệt, quán như vậy với sáu nhập thì sáu nhập diệt, quán như vậy với xúc thì xúc diệt, quán như vậy với thọ thì thọ diệt, quán như vậy với ái thì ái diệt, quán như vậy với thủ thì thủ diệt, như vậy với hữu thì hữu diệt, như vậy với sinh thì sinh diệt, quán như vậy với lão tử thì lão tử diệt. Dùng trí như vậy quán tánh sinh diệt, vì tánh không hai tướng, này Tôn giả Ca-diếp, lia hai tướng này, đây gọi là như thật quán sát các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Phải quán sát đúng về các pháp trong hình ảnh. Pháp ấy chẳng phải không, cũng chẳng phải chẳng không. Pháp không như vậy, không có pháp tướng cũng chẳng phải không có pháp tướng. Pháp tướng tức là tướng không. Tướng không tức là vô tướng. Vô tướng tức là vô nguyện. Vì sao? Vì không có chỗ khởi nguyện. Vô tướng tức là tướng không. Hành như vậy, nếu pháp chưa sinh thì chẳng sinh vì pháp chưa sinh. Như pháp kia sinh thì nó cũng chẳng sinh vì sự sinh đã qua rồi. Như vậy sinh và vô sinh đều xa lìa thủ đắc, vì pháp không có tự tánh, không tánh tức là không. Như vậy gọi là chánh quán các pháp trong hình ảnh.

Lại nữa, này Tôn giả Ca-diếp! Bồ-đặc-ca-la chẳng phải cái không hủy hoại, tức thể là không, vì vốn chẳng phải có. Chẳng phải là đời trước không, chẳng phải là đời sau không mà hiện tại tức không.

Tôn giả Ca-diếp bạch:

–Nay con tỏ ngộ biết Bồ-đặc-ca-la ấy là không, vì hủy hoại ngã. Tất cả đều không, pháp này như vậy.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Chẳng phải như ông nói, này Tôn giả Ca-diếp, tà hiểu Bồ-đặc-ca-la kia lượng như núi Tu-di, chớ nên lìa ngã mà thấy đó là không. Vì sao? Vì phá bỏ ngã, đoạn không, lại chấp tất cả không, Ta nói là đại bệnh, không thể cứu.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như người mắc bệnh rất nặng mà cho uống thuốc nhẹ. Thuốc tuy vào bụng nhưng bệnh quyết chẳng lành. Này Tôn giả Ca-diếp! Người ấy được lành hẳn chăng?

Tôn giả Ca-diếp thưa:

–Bạch Thế Tôn, chẳng lành.

Phật dạy:

–Ý ông thế nào?

–Bạch Thế Tôn, vì bệnh của người này nặng, thuốc nhẹ không thể trị lành được.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Người chấp trước về không kia cũng như vậy. Ở khắp mọi nơi, chấp chặt vào không kiến thì ta không chữa trị được. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như người bệnh nặng
Khiến họ uống thuốc hay
Dẫu uống bệnh chẳng lành
Người ấy không trị được.
Chấp không cũng như vậy
Đối với tất cả xứ
Chấp chặt vào không kiến
Ta nói không thể trị.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như người ngu trông thấy hư không mà sinh lo sợ, đấm

ngực khóc la. Vì sao? Vì sợ hư không sa xuống đất làm tổn hại đến thân mạng.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Hư không ấy có thể sập xuống đất chăng?

Tôn giả Ca-diếp thưa:

–Không.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Sa-môn, Bà-la-môn ngu tối kia cũng giống như vậy. Họ nghe pháp không, tâm sinh lo sợ. Vì sao? Vì họ nghĩ nếu là không thì tâm ta dựa vào đâu mà hoạt động. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như người ngu tối
Lo sợ với hư không
Khóc lóc mà tránh xa
Sợ hư không sập xuống.
Hư không không trở ngại
Chẳng tổn hại chúng sinh
Người này tự ngu mê
Vọng sinh tâm sợ hãi.
Sa-môn Bà-la-môn
Ngu chấp cũng như vậy
Nghe các pháp là không
Tâm vọng sinh lo sợ.
Hư không hủy hoại ngã
Dựa đâu sinh hoạt động.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ví như họa sĩ tự họa quỷ Dạ-xoa hung dữ, vẽ rồi sinh sợ hãi ngã lăn. Nay Tôn giả Ca-diếp! Chúng sinh phàm phu kia cũng như vậy, tự tạo ra sắc thanh hương vị xúc pháp, tạo rồi mê đắm nó nên bị đọa nơi luân hồi sinh tử. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như người thợ vẽ
Vẽ Dạ-xoa hung dữ
Từ đó sinh lo sợ*

*Mê ngất ngã lặn ra.
Phàm phu cũng như vậy
Tự đắm vào thanh sắc
Mê đó chẳng tỉnh giác
Đọa lạc nẻo luân hồi.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như huyễn sư tự hóa ra người huyễn. Người huyễn hóa ấy hay biến đổi với huyễn sư. Này Ca-diếp! Tỳ-kheo tương ứng hành cũng như vậy. Tự phát ý nói như vậy: Tất cả pháp đều không. Hư không đó là không thật, cũng có thể nói như vậy. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Ví như người ảo thuật
Hay biến hiện huyễn hóa
Mà người huyễn hóa kia
Lại biến nhà ảo thuật.
Tỳ-kheo tương ứng hành
Phát ý cũng như vậy
Nói tất cả pháp không
Cũng nói không không thật.*

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như hai cây cọ xát nhau, gió thổi phát ra lửa. Lửa phát ra rồi trở lại đốt cháy hai cây ấy. Này Tôn giả Ca-diếp! Chánh quán như thật cũng lại như vậy. Đối với đạo chánh kiến sinh ra tuệ căn, tuệ căn đã sinh trở lại thiêu đốt chánh quán ấy. Ở đây, Ta nói lại bằng tụng:

*Như cọ xát hai cây
Gió thổi phát ra lửa
Lửa phát trong sát-na
Mà đốt cháy hai cây.
Chánh quán cũng như vậy
Hay sinh ra tuệ căn
Sinh nó một sát-na*

Trở lại thiêu chánh quán.

